

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O posojilnicah z ozirom na dolenjske razmere.

Iz Krškega 20. febr. [Izv. dop.]

Posojilnice ali založnice so Slovencem priporočevali že mnogi rodoljubi; osobito gg. dr. Vošnjak že l. 1872 po koledarji družbe sv. Mohora in po „Slovenskem Narodu“, g. Kukovec po „Slovenskem Gospodarju“. Lani pa je čvrsto besedo spregovoril v „Slovenskem Narodu“ g. Hribar, a največ teh tehtnih besed je bilo dozda le bob v steno — žalibog! Posojilnic, dobro delajočih, imamo do sedaj Slovenci še neizmerno malo. Največ jih šteje slovenski Štajer, kjer se pa v uspešnem delovanju odlikuje še samo ena, namreč ljutomerska, dočim sta se dve komaj osnovali (celjska in žavska). Kranjska je pa še skoro čisto brez teh zavodov: v Metliki je zavod te vrste, tudi v Ljubljani imajo založnico, ali ne vem, če sta osnovani ti dve na takih pravilih, da se moreta uspešno razvijati. Menim namreč posojilnice z neomejeno zavezo ali neomejenim poroštvom. Le take posojilnice, pri katerih je vsak udporok z vsem svojim premoženjem, uživajo dovolj kredita, le takim društvom zaupajo denarni zavodi in posamezne osebe svojo gotovino. Posojilnic z omejenim poroštvom nij svetovati, da bi se osnovali, ker ne uživajo dovolj zaupanja, ne dohaja jim dovolj denarja, da bi mogle uspešno delovati, nij torej kupčije, zato zmanjka kmalu veselje še tistim, kateri so jih osnovali. Seveda mora biti pri snovanju posojilnice z neomejenim poroštvom jako velika previdnost. Najprvo morajo to svar v roke vzeti odlične osebe, t. j. rodoljubi čistega značaja, rodoljubi čistih rok, o katerih se ob enem tudi ve, da imajo kolikor toliko znatno lastno imetje. Ti rodoljubi torej, kateri so o bitstvu in praktičnem pomenu teh zavodov popolnem na jasnem, morajo pri sprejemanju udov jako previdni biti. Za uda se ne more sprejeti takega, ki nema nikakoršnega premoženja, ali takega, ki ima popolnem zadolženo posestvo, ali takega, ki je brez stalne službe, ali pa trgovca, čegar kupčija nij vredna piškavega oreha.

Snovanje posojilnic je torej v krajih, kjer je revno, zelo zadolženo ljudstvo, kakor je na Dolenjskem, res težavno. Vendar pa se tudi v takih krajih še vedno izplača snovanje teh društev, kajti vsi posestniki, trgovci, zasobniki, itd. vendar ne tiče tako globoko v dolgovi, da bi se v okrogu, kjer prebiva 30.000—40.000 ljudi, ne moglo dobiti 300—400 mož, ki imajo poprek po 500—1000 gl. kredita, kar reprezentira pri društvu s 300—400 udi splošni kredit od 300.000 gl. Tako velikega kredita

pa posojilnica nikoli ne potrebuje. Da začne svoje delovanje, potrebuje kacic 20.000 do 30.000 gl. kredita, da more uže v prvem času nekaterim udom s posojili na pomoč priti. Posojil namreč drugi ne dobivajo, nego samo udje, kateri so torej navadno boljši, ne preveč zadolženi posestniki, ki so postali na ta način udje, da so bili od odbora sprejeti na premir proti temu, da so društvena pravila podpisali, 1 gl. vstopnine plačali in se zavezali, plačati skozi 10 let po 5 gl. v društvo. Ta delež je pa lastnina vsakega posameznega uda, ki dobiva obresti od teh svojih vlog, in ki sme vložen denar vzdigniti zopet, kadar iz društva izstopi. Poleg tega, da ima ud pravico do posojil, ima tudi ta dobiček, da je sodeležnik čistih dohodkov društvenih, kateri se smejo ali mej družabnike razdeliti, ali v dobre namene porabiti ali pa še dalje pri kupčiji pustiti.

Revni ljudje nemajo od tega društva tako velikega dobička, ker se ne morejo kot udje sprejeti in torej ne posojil dobivati. Posojilnice so pa tudi za nepremožne ljudi, za posle, radi tega koristne, ker so ob enem hranilnice. V nje lahko človek shrani tako rekoč vsak krajcar. Ni mu se torej bati, da težko prisluzeni denar izgubi, marveč ima to prijetno zavest, da je naložil denar plodonosno. Pa kdor koli je, ima kar doma uže priliko, da vloži denar, ki ga ravno ne potrebuje, plodonosno v domači zavod. Da pa takov zavod vse zaupanje uživa, treba je previdnosti pri izposojevanju. Družabnik, čegar kredit je začel pešati, ne zasluži več velikega kredita od strani društva. Pa tudi sicer mora izposojevalec dobiti dva dobra giranta (porok), katera ž njim vred menjico podpiseta. Z menjico se mora pa na vsak način delati, ker gre to najhitrejše in je združeno to z najmanjšimi stroški za izposejevalca. Ljutomerska posojilnica posojuje denar navadno na 6 mesecev, tudi prolongira na daljše 3 ali celo 6 mesecev v slučajih, kjer se izgube nij bati, ali kadar drugi društveniki denarja ne potrebujejo.

Drug pogoj uspešnemu delovanju je društveno vodstvo. To mora biti v marljivih, zvedenih, poštenih rokah; moške v društvenem vodstvu morajo poznati ljudstvo v okraji in njegove materialne razmere popolnoma in morajo imeti toliko rodoljubja, da žrtvujejo začetkomu precej dela in časa, da društvo ustanove in potrebno število dobrih družabnikov pridobé, da se tudi pozneje shajajo saj enkrat v tednu k sejam, v katerih se posojila dovoljujejo. Poglavitni osobi zlasti sta v društvu dve: blagajnik in predsednik, ali blagajnik in kontrolor, kajti poleg blagajnika podpisati mora vse došle vloge tudi še druga osoba društvenega vodstva. Pri usta-

novitvi društva in sploh prvi čas morajo vse osebe brezplačno društvo voditi, kar je posebno za predsednika in blagajnika velika žrtev; a kadar društvo z uspehom deluje, mora se dati zlasti blagajniku primerna odškodnina, kajti ta mora temu poslu na dan morebiti 2 do 3 ure časa in to največ dopoludanskega odločiti.

Za Slovence so ravno zdaj ugodni časi take zavode snovati. Duševno utegnemo namreč kaj doseči od sedanje vlade in večine državnega zbora, tudi materialno se nam morebiti v čem pomagati. Toda največ si moramo sami pomagati, po starem pregovoru: Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal! — Povod, da si snujemo zdaj posojilnice, je tudi to, da je nova postava o dohodninskem davku od 27. dec. 1880 nekoliko ugodnejša posojilnicam, ker se od njih ne pobira neopravičen davek, kakršnega so morali ti denarni zavodi do lanskega leta plačevati.

Snovanje teh založnic, pristop udov in način izposojevanja ima pa v sebi tudi veliko moralčno vrednost. Največjo veljavo jim da pa to, da jim drugi večji denarni zavodi kredita dajo, da torej denar v dotični okraj pride in mej ljudstvom kroži. Kajti premožen mož, ki ne bo iskal pomoči t. j. posojila pri društvu, pristopil bo zgolj iz domoljubja ali recimo iz ljubezni do bližnjega k društvu, da njemu k večji veljavi pripomore. Zlasti utegne to biti pri nas na Dolenjskem, kjer so le posamezni bogatini, dočim je velika množina druga več ali manj revna in malo premožna. Vendar pa tudi menj premožni ud utegne imeti recimo 100 gl. kredita, zlasti ako si pridobi še dva dobra soseda kot porotnika. Pri tem pa, da bode sosed sosedu pomagal do kredita, utegne se oživiti večja bratovska ljubezen mej dolenjskim ljudstvom, ki v tej zadevi ne daje najboljših izgledov. Sploh se s takimi društvi mnogo lahko stori v poduk ljudstva z ozirom na ekonomijo, varčnost, poštenost itd. In poduka potrebuje zlasti Dolenec, za katerega se je do sedaj zelo premalo brigalo. Treba je zanj kaj storiti, drugače nam čisto propade!

J. L.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. februarja.

V državnem zboru nij še sklenjena debata o Lienbacherjevem šolskem predlogu, ki se — da ga še jedenkrat v celosti podamo — glasi: „Po onih kraljevinah in deželah, za katere nij merodajen § 75 drž. š. z. od dné 14. maja 1869, pridržuje se deželnemu zakonodajstvu, da določi, kako in v kakem razmerju ima stopiti v sedmem šolskem letu na mesto vsakdanjega poučevanja ponavljavni pouk. Iz šole sme učenec izstopiti, ako je ustregel šolskemu cilju, odločenem v zakonu od 14. maja

1869 vsaj v krščanskem nauku, branji, pisanji in številjenji. Pri določevanju učiteljev § 11 navedene postavbe nij se ozirati na one učence, ki imajo obiskavati ponavljevalno šolo. — § 75 navedenega zakona se pa glasi: „Z ozirom na posebne razmere kraljevin Dalmatinske, Gališke in Vladimirske, velike kneževine Krakovske, vojvodin Kranjske in Bukovinske, mejne grofovine Isterske ter pokneženih grofov in Goriške in Gradiške pridržuje se deželnemu zakonodajstvu šolsko dolžnost od 8 let na menj olajšati“. Ustavoverci hočejo, da se Lienbacherjev predlog sprejme z dvema tretjinama glasov. Ali tega po mnenji avtonomistiške stranke nij potreba, kajti tudi § 75 navedenega šolskega zakona nij bil sprejet 24. aprila 1869 v državnem zboru z dvema tretjinama glasov. Tačas so šli Slovenci, Poljaki in Tirolci s protestom iz zbornice, ustavoverci so glasovali in tedanji zbornični predsednik Kaisersfeld nij konstatiral, da je dotični paragraf sprejet z dvema tretjinama glasov. Tukaj se tedaj niti na ustavo ne more sklicevati. —

V jezikovnem odseku državnega zbora je v istej seji, o kateri smo uže včeraj poročali, justični minister Pražak izjavil svoje mnenje, da nemški jezik tudi zdaj nij državni nego samo notranji uradni jezik pri sodstvu in upravi, a še tukaj so izjeme, ker dalmatinska oblastva občujejo z ministerstvom — italijanski.

V Pešti so hoteli nekateri vseučiliščniki napraviti demonstracijo zoper jude, vseučiliščni senat pa jim je to prepovedal in pričel preiskavo zoper prirejevalce. Pri zaslišanju so dejali pozvani, da so hoteli samo o tem posvetovati se, kako bi se moglo delati zoper to, da ne bi jude popolnem preplavili peštanske vseučilišče, kjer jih je uže zdaj 36 procentov, a je na Ogorskem mej 13 milijoni prebivalcev le 800.000 judov, tedaj 6 procentov. Študentje so se na to sklicevali, da jim je vlada dopuščala demonstrirati tudi zoper Slované ob rusko-turški vojni. Akademski senat pa je proglasil postopanje dijakov kot prestopke vseučiliščne discipline in reda ter je glavnim udeležencem žugal z izključenjem, ako bi še zoper jude agitirali. Naučni minister je poslal senatu tudi pismo notranjega ministerstva, v katerem se naglašja, da je notranji minister uže večkrat poudarjal, da se dijaki ne smejo mešati v politična vprašanja in da se ima tedaj tudi ta dijaška demonstracija zoper jude prepovedati.

Vnanje države.

Grška zbornica je sprejela načrt zakona glede uvrstitve inozemskih oficirjev v grško armado tako, da svojo prejšnjo stopinjo pridržé.

Švajcarska zvezna skupščina je izvolila za zveznega predsednika dozdanjega podpredsednika Droza s 151 glasovi od 165 glasov, za podpredsednika pa Baviera. Znano je, da se je prejšnji zvezni predsednik Anderwert ustrelil.

Francoska zbornica je sprejela zakon, da je upraviteljstvo armadnih korov podvrženo poveljnikom armadnih korov, a ne vojnemu ministru, kakor je to želelo. Vsled tega namestila baje odstopiti vojni minister general Farre.

Zadnji govor Gambette v zbornici je naredil velik vtis povsod in „Temps“ pravi, da se ima njegov govor tako umeti, da bi se Gambetta ne branil prevzeti predsedništva v ministerstvu, ako bi ga zaupanje zbornice in Grévy na ono mesto poklicala.

Papež Leo XIII. je 20. t. m. ob priliki obletnice, ko je bil izvoljen za papeža, govoril pred zbranimi kardinali. Papež se je zahvalil na čestitanji in hvalil udanost kolegija, a obžaloval je, da se cerkev z nova žali in napada, vendar mu to ne uničuje upanja. Papež je dejal, da bode letos katoliškemu svetu proglasil izredno sveto leto.

Dopisi.

Z Gorenjskega 22. febr. [Izv. dop.] (Circulus vitiosus.) Pri vojaškem naboru izbirajo ter potrjujejo se nováci po njihovej telesnej zmoglosti in kreposti. Tako menda bi morebiti

tudi umnejši delal tudi minister Conrad, kadar bi mu bilo nabirati si vojakov za nemške ali italijanske interese. Kadar bi pa bilo treba, postaviti na noge vojsko v slovensko prosveto, tedaj bi naš naučni minister ne imel ničesa ni volje, gledati in izbirati mnogo, ampak vprašal bi samo: „Imaš li orožje?“ in ako bi čul odgovor, „od kod, kdo ga mi je dal?“ brž bi rekel: „tedaj nijsi za vojaka, hodi!“ Potem pa, da se mu kdo drzne ugovarjati, reki: „To je tvoja skrb in dolžnost, ka me previdiš z orožjem!“ kako drugače bi se obregol, nego li „pa čemu ti bode orožje, ki nijsi vojak!“ — Taka je logika — naučnega ministra Conrada! On, ki ima dolžnost skrbeti za prosveto vsacega naroda naše cesarjevine, je do sedaj v našo potrebo potrdil komaj nekaj polovičnih paralelk; potrdil sicer, a pri vsem tem pustil je, če ne popolnoma, vsaj na pol nemške: Dokaz, ka njemu ne veljajo niti zgoraj navedeni, od njega samega potrjeni — nelogični razlogi, češ ka Slovenci pogrešamo učnih knjig. Kedaj uže spisal je profesor Jesenko izvrstno ustrojene zemljepisne in zgodovinske knjige — a leta 1872. so se zadnjič rabile po nekaterih gimnazijah. Sedaj ga je izpodrinil Gindely, Klun in dr. Je-li mogoče, ka bi se one knjige primerno času in napredku znanosti izboljšale z novimi natisi, ako jim je ministerstvo zadnjih let vsako pot zaprlo?

In one knjige, kar jih je izdala „Matica“, kako služijo svojim namenom? Zavedni Slovenec jih morebiti takrat v roke vzame, ko ima maturo uže dolgo za soboj, ka bi si dopolnil luknjasto vednost, katero si je nabral po šolah, ki pa v praktičnem življenji nij mogla najti prepotrebne podpore ter dopolnila prenujnega. Zato nij čuda, ka dijaci, ki se v 8. razredu uče statistike, morebiti dobro znajo „na pamet“ razne poljske pridelke in kje najboljše zore, pa ne vedo, kaj naš teta imena pomenijo, ker v življenji in o prilici, ko bi bili zaznamovano rastlino ali žito ali žival lahko videli se svojimi očmi — gotovo nijso čuli dotičnega imena v tujščini, nego le v domačem jeziku. To vse govorim po samej izkušnji! In ako spet drugi našemu jeziku kar naravnost „surovost“ očitajo, bilo bi najbolje, na take kratko ni malo ozirati se, ker s tako izjavo belo na črno podpišejo, ka sta jim naš jezik in — kitajska azbuka pač jednako poznata. Marveč se mora vsakdo, ki bere, kar čuditi, a nikdar prečuditi, odkod je naš jezik zajel tako giukost in krepost, tako donečest ter elegantnost kljub tisočletnemu zatiranju, poniževanju ter preziranju. Mislim, ka smo pač glušcem oglašili, ki ne slišijo, slepcem pojasnili, ki ne vidijo, kako bi se lahko naš jezik ter naše slovstvo razvila, ako bi vlada nehala odrivati naš jezik iz šol mej nami. A ona se v tem obziru dá voditi Nemcem in slepcem, vse ob enem.

A kako nas hoče vlada zadovoliti, kako bi mogla tako neusmiljena biti, ka bi nam, „kulture“ potrebnim Slovencem, ponujala svojih nam učnih knjig, ker bi bila potem primorana one gospode profesorje, ki se se svojimi učenci ne razumejo, poklicati proč od nas, tija čez Dravo ali izključno — v Kočevje? Potem bi se nam Slovencem celo znalo pripetiti ter onako ponesrečiti, ka bi dobili domače si učne sile, slovenščine zmožne, prave pravcate Slovence!! To bi pa bilo vendar prenedosledno po sedanjem „pedagogiškej ter nemško-kosmopolitiškej“ sistemi, zatirati vse, kar se kliče slovanskim imenom!

Iz Škofje Loke 23. febr. [Izv. dop.] Vidim, da so dopisi iz našega kraja v vašem listu tako rekoč le bele vrane in se vam še veselice malokedaj naznanijo, zato hočem vam jaz nekoliko o našem letošnjem predpustu poročati. Letos smo Ločanje zelo zabavoljubni, da uže dolgo ne tako. Imeli smo štiri veselice (in najbrže bode sledila še jedna), ki so bile vse dobro obiskane in se prav dobro vršile. Dne 2. svečana napravili so na „Štemarjih“ krasen plesni venček, ki je prav dobro izpal. Požarna straža imela je svojo vsakoletno dobrodelno zabavo, katere čisti dohodek je nad 180 gld. znašal, — lepa svota, ki nam kaže, da so se jeli Ločanje zanimati za ta koristni in dobrodelni zavod. Najlepša in najprijetnejša večera priredila nam je letos naša čitalnica z dvema veselicama, katerih prva se je koncem januarja, a druga 20. febr. vršila. Posebno zadnja bila je vse hvale vredna. Predstavljali sta se nam igri: „Brati ne zna“ in „Župan“, ki sta v občno zadovoljnost občinstva izpali.

Posebno povšeči nam je bil „oče župan“ g. kč. — Gospici A. in I. M. rešili sta prav dobro svoji nalogi. Tudi g. Br. K. in S. so popolnem zadostili. Želimo tedaj ji kmalu zopet videti na našem odru. Za igrama podali smo se na plešišče, kjer smo se do pozne noči vrtili in izvrstno zabavali. Tako se tedaj imamo Ločanje pri naših veselicah. Ali Ločanom so žalibože ljubše čitalnične veselice, kot čitalnica sama. Kakor so njene veselice sploh obiskovane, sodil bi človek, da mora imeti čitalnica sila veliko udov. Pa kakor mi je znano iz njene zapisknika, je to število zelo uborno za naše mesto in se je še celo v zadnjih letih zmanjšalo v našo sramoto, namesto povišalo.

Kje tiči temu uzrok, bi skoraj ne vedel prav. Ločanje so v narodnem obziru preveč mrtvi ljudje in se le malo zmenijo za to, kar bi jim moralo biti — sveto. Zatorej vam kličem: krepko podpirajte svoje narodno svetišče: čitalnico, da se pokažete vredni sinovi slovenskega naroda.

Iz Trsta 21. febr. [Izv. dop.] (Predpust v Trstu. — Naše pomorstvo. — Rusko pomorstvo. — Irredenta. — Birokratstvo.) Uže več let nij bilo v Trstu toliko predpustnih veselic kakor letos in vsi ti plesi so močno obiskovani; rekel bi kdo, da je to znamenje dobrih časov, a če stvar bliže pogledamo, prepričamo se, da je vse to le znamenje časa: ceneje je veseliti se na javnih plesih, nego pa doma, vsled tega pa doma vse strašno stiska in gre rajši za 1 gld. — v gledišče. Mej letošnjimi veselicami je bila posebno lepa ona slovanskega delavskega društva dné 5. t. m. Še lepša pa obeča biti velika beseda s plesom v „Politeama Rosseti“ katero napravi društvo „Edinost“ v soboto, dné 26. t. m. Vabil za to veselico je „Edinost“ razposlala na tisoči in visoke osebe je odbor vabil osobno; gotovo se bodo udeležili veselice prvi gospodje Trsta, kakor namestnik, fml. Schmigoz in drugi generali in vsi višji uradniki. Sliši se tudi, da utegne priti celó nadvojvoda Štefan, ki je zdaj v Trstu na ladiji oklopnici „Custoza“; — a tudi drugi gospodje častniki od marine so obljubili; da pridejo in iz vseh večih krajev na Primorskem se uže zdaj oglašajo za lože in sedeže. Skoro gotovo se udeležje veselice tudi nekateri tuji konzuli in oficirji ruske korvete „Askold“, ki uže 1 mesec leži pred Trstom: s kratka ta veselica, katere program Vam pošljem tukaj v prilogi, obeča biti velikanska. — Prav lepa prilika se ponuja zdaj tudi našim bratom iz

Ljubljane in drugod, da nas pridejo obiskat v Trst, v soboto zvečer so lahko pri tej za nas jako pomenljivej veselici, drugi dan si pa lahko pogledajo tako zvano „korzo“, ki utegne letos biti velikansk, nadalje si lahko ogledajo našo avstrijsko največjo ladijo oklopnico „Custozza“, potem fregato „Laudon“, na kateri je duhoven č. g. Kuralt in je več družih oficirjev Slovencev, potem korveto „Fridrich“ in naposled tudi rusko korveto „Askold“. — Jaz sem bil na tej korveti in reči moram, da so Rusi glede mornarstva pred nami, kajti na ladiji imajo razne priprave, katere na naših ladjah pogrešamo; tako na priliko: mitrailleuse, torpede in barke za torpede, električno luč in izvrstne kanone. — Vse to mi je kazal in razlagal rusk oficir v ruskem jeziku in razumela sva se prav dobro. Tudi naši okoličani, ki radi zahajajo na ta brod, skoro popolnoma razumejo ruske mornarje. — Ampak tudi ruski oficirji so o naših razmerah bolj podučeni, kakor pa kaki naši guvernerji. —

To sem le memogrede omenil. A zdaj pa še enkrat ponavljam, nij je lepše prilike, da si Slovenec ogleda Trst, nego je prav ta in naši Kranjski Slovenci, to je premožnejši, bi morali to priliko po mogočnosti porabiti.

Da pa bodo dobro ohranjeni in da gotovo najdejo svojih bratov, ki jim radi pokažejo vse kar treba, ter jih vodijo po Trstu, oglasijo naj se taki izletalci v gostilni „pri Jeleni“ (al Cervo) tikoma kavarne Fabris; tam bodo mej domačimi ljudmi dobro postreženi in prav po ceni, pa dobó tudi lepe sobe za polovico navadne cene.

Včeraj je bil pogreb ranjkega bivšega župana dr. Angelija; lahonci so to priliko porabili za večo demonstracijo „Cittadino“ je celo pisal, da se po Trstu vidi samo žalostne obraze, to ima nekoliko resnice na sebi, menda le oni, katerim je šel up po vodi.

„Cittadino“ in „Indipendente“ se tudi iz nas Slovencev norca delata, češ, da je zdaj tukaj vse „per zakaj“. Mi se jima smejamo, ker mislimo, kako bi se gospoda Antonae in Ulrih hitro naučila „per zakaj“, ako bi le vlada odtegnila laškemu elementu na Primorskem svojo nenaravno pomoč, in to se bo vendar moralo zgoditi prej ali slej, ako hoče Avstrija, da bode njena južna meja zavarovana pred „Irredento“.

Bogme, marsikaj smo tukaj zvedeli, kaj vse ti birokrati na Primorskem delajo in gotovo ne bode težko odgovarjati dr. Vošnjaku, ko bode dr. Rabl v državnem zboru puskul braniti birokrate in plutokrate na Primorskem, Vse mora zdaj na dan.

No Trst je postal interesanten za Slovana sploh, zato pa še enkrat ponavljam: pridite bratje kranjski Slovenci v velikem številu obiskati nas dne 26. t. m.

Iz Zagreba 22. febr. [Izv. dop.] Včeraj je leto minilo, odkar pri nas banuje grof Ladislav Pejačević. Od kraja so ga, in to je bilo čudno, vse stranke pozdravljale, kakor da bi kaj dobrega in boljšega pričakovale od njega. V resnici pa pričakoval nobeden pravi narodni Hrvat od Pejačevića nič posebnega nij, temuč v lanskim pozdravljenih je bila le nekakva „captatio benevolentiae“. Letos uže niti te nij nikjer. Uže se je toliko ščistilo, da s Pejačevićem je Hrvatska prišla nekoliko bolj na magjaronstvo nazaj in to se bo pokazalo letos pri volitvah.

Mažuranić je, to se ve da, imel svoje slabe lastnosti, mej prvim je bila njegova občudovanja vredna lenoba in malomarnost, s

katere se je z vsakovrstnimi stvarmi pečal, le z banovanjem in vladanjem malo. Vendar je bil toliko naroden Hrvat, da si Magjari nijso upali pod njegovo vladu Hrvatom 15 poslancev odkrhati, in ker so bili od dvora siljeni izvršiti spojitve Krajine, pripravili so si prej terén, vrgli so Mažuranića in poslali svojega moža Pejačevića, Rauchovega prijatelja in bivšega kompanjona, moža nemško odgojenega, ne pa hrvatski. Tisti, ki na Pejačevićovo hrvatstvo še kaj drže, bodo se pri prihodnjih volitvah preverili, kakó stojimo.

Domače stvari.

— (Ljudsko štenje v Ljubljani.) Statistično delo ljudskega štenja v Ljubljani nij še dovršeno ter baje tudi ne bo še pred šestimi tedni. Treba bode še do meseca aprila čakati zanimivejših števil.

— (Iz Trsta) se v „N. Fr. Pr.“ telegrafira: „Kljubu oficijoznim preklicem se tukaj širi z odločnostjo vest, da bode baron de Pretis vsled prizadevanja Slovencev skoro od svoje službe kot cesarski namestnik v Trstu odstavljen.“ — Ponavljamo, da se bode vsem Avstrijcem v Primorji ustreglo, kadar de Pretis pojde.

— („Laibacher Liedertafel“.) To zloglasno društvo je sklenilo svoje boré življenje ter razpust društva naznanilo političnej oblasti.

— (Izpred porotnega sodišča.) Porotniki ljubljanski so v tajnej obravnavi dne 22. februarja osvobodili delavca Franca Šafnerja, kateri je bil zatožen hudodelstva spolske posilnosti. Bil je nekrivega spoznan in sodišče ga je po 6 tedenskem preiskovalnem zaporu izpustilo.

— (Uboj z nožem.) Pred ljubljanskimi porotniki se je imel zagovarjati dne 23. febr. kmetski fant Jurij Jelenc iz sodniškega okraja Loškega, zaradi hudodelstva uboja. Pri tepeži je sunil z nožem svojega sovaščana ravno v srce, tako da je ta kmalu na rani umrl. Porotniki so Jelenca spoznali krivega in obsojen je bil na šest let teške uječe poostrene vsak mesec s postom, razven tega vsako leto s tamnico, trdim ležiščem in samotnim zaporom.

— (Občinska volitev.) V Stehanjej vasi v litijem okraju je bil 10. t. m. za župana voljen Jože Zupančič, posestnik v Stehanjej vasi in za svetovalca gospodarja Franc Kutnar z Vrha in Franc Travnik iz Stehanje vasi.

— (Nova kompozicija.) Za vpeljevanje (instalacijo) novega mestnega župnika pri sv. Jakobu v Ljubljani v. č. g. Janeza Rozmana, naredil je gospod A. Praprotnik, vodja I. m. deške šole, primerno pesem, a gosp. L. Belar, vodja II. m. deške šole, tej pesni napev. Napev je prav v cerkvenem duhu in gledé vesele slovesnosti, katerej je namenjen, izraža veselje faranov, da so zopet dobili duhovnega očeta in vodnika mej sé. Besede so prav lepe in se pesen more rabiti povsod pri enakih slovesnostih. Ker do sedaj take pesni nijsmo imeli in ker je tudi kompozicija tako lahka, da se more rabiti tudi pri manje izurjenih pevcih, opozarjamo gospode organiste in cerkvena predstojništva, da se ta kompozicija dobiva prav lično tiskana pri gosp. R. Milici v Ljubljani za 15 kr., po pošti pod križnim zavitkom 20 kr.

— (Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) V Postonjskem šol. okraju. Sprašani učiteljski kand. gosp. Janez Koren je začasni učitelj v Šent-Vidu pri Vipavi. Go-

spod Anton Skala bivši na učiteljski, je pomožni učitelj na Ostrožnem Berdu.

— (V obrambo.) V zadnjih „Novicah“ se bere, — ne vemo da li vsled tega, ker je morda po pomoti kaj iz dotične notice izpadlo, ali kako je to? — „da v „L. W.“ se skuša Vesteneck pred svetom sprati in popisuje tudi v „Narodu“ omenjeno dogodbo tako: itd.“ Iz tega si bralci „Novic“ morajo misliti, da je naš list Vestenecku na razpolaganje, da se „tudi“ v njem more prati, kakor v Schreyjevem tedničku. Hvala lepa! Ne vemo, kako da do te česti pridemo.

Razne vesti.

* (Ljubeznjiv tat.) Gospa D. v Parizu, vdova še v najboljših letih, dobila je te dni pismo in v njem dve vstopnici za v gledišče. Na priloženem listku je stalo: „Pridite na vsak način, jaz imam prostor za Vami.“ Gospa se je nadejala zanimivega dogodka ter gre res v gledišče. Ljubeznjivega pošiljatelja pričakuje jedno uro, pričakuje dve uri, ob desetih pa srdita gre domov, misleča, da sem bila le tako neumna! A misli si, dragi čitatelj, kako se je prestrašila opazivši doma vrata odprta in po sobi in iz omar vse pokradeno. Tatu je šla gospa D. na limanice, in ko je ona sedela v gledišči in pričakovala „njega“, vlomil je on v njeno stanovanje ter za spomin se soboj vzel razne dragocenosti.

* (Pijani opici.) V Berlinu ima neki gostilničar dva pavijana, ki sta po zimi v drotenjej kletki v biljardnej sobi. Jedenkrat se jima posreči uiti iz uječe, ravno ko nobenega nij bilo v dotičnej sobi. Poskušali so ji ujeti, a imata preostre zobe in nobeden se nij prav upal jima do života. K nesreči je pa bilo v sobi tudi dosti steklenic žganja. Nekoliko teh steklenic sta opici znosili na biljard, razbili jih tam in žgano pijačo po njem razlili. Opicama je pijača dišala in samozadovoljni sta jo pričeli srkati. Nij bilo dolgo in opici sta imeli — „opico“. Tedaj pa sta pričeli silno uničevati vse po sobi. Razbili sta vse še ostale steklenice, potrgali tapete sé sten in porušili, kar se je dalo premakniti in kar sta dosegli. Naposled pa opici pijanost vrže in obležali sta kakor mrtvi. 30 ur sta prespavali potem svojega „mačka“.

Zahvala.

Vsej p. n. čestitej duhovščini in drugej odličnej gospodi, katera nas je blagovolila počestiti sé svojo navzočnostjo pri narodnej veselici dné 20. t. m. v Klanci, izreka najtoplejšo zahvalo

veselični odbor.

Zahvala.

Vsem čestitim gospem, gospicam in gospodom, kateri so udeležili se plesnega venčka dné 20. februarja 1881, slavnemu odboru čitalnice Kranjske in vsem, kateri so za dobrodelni namen prispeli s preplačili in dobitki, zahvaljuje se lepo

veselični odbor Kranjske prostovoljne požarne brambé.

(104)

Kranj, dné 23. februarja 1881.

Umrli so v Ljubljani:

20. februarja: Urban Matos, vrtar, 65 let, na Strmem potu št. 8, za tuberkulozo.

22. februarja: Pavla Blumaver, 2³/₄ leta, poštnega oficijala hči, na Marije Terezije cesti št. 1. — Franc Svetličič, župnik v pokoji, 56 let, na Poljanskej cesti št. 26.

V deželnej bolnici:

19. februarja: Franca Ile, posestnica, 54 let, za pljučno vnetico. — Meta Miklavčič, gostija, 87 let, za marasmom. — Janez Zotler, dninar, 40 let, za pljučnico.

20. februarja: Neža Ogrin, gostija, 66 let. — Konrad Reihelj, košar.

21. februarja: Martin Gruden, delavec, 51 let. — Pavel Perše, paznika sin, 5 let, za difteritis. — Jakob Stare, gostač, 73 let.

Tuji.

23. februarja:

Pri Slovci: Furttscheller, Glötlz z Dunaja. — Jurčič, Rothleitner, Bukovšek iz Zagorja. — Lukežič iz Bleda. — Beseljak iz Postojne.

Pri Mateti: Baller, Bartolič z Dunaja. — Holy iz Prage. — Wurzman iz Frankfurta. — Kurent od sv. Križa. — Mayer iz Vrhnike. — Land iz Hamburga. — Kosmuk iz Karlsruhe.

Pri avstrijskem cesarji: Pöschel iz Reischdorfa.

Dunajska borza 24. februarija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	73	gld.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	76	"	05	"
Zlata renta	89	"	70	"
1860 drž. posojilo	131	"	25	"
Akcije narodne banke	816	"	—	"
Kreditne akcije	297	"	—	"
London	117	"	55	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	31	"
C. kr. cekini	5	"	54	"
Državne marke	57	"	35	"

Štacuna in stanovanje,

namreč 2 sobi itd., na Rimskeji cesti št. 3, se za sv. Jurij odda, kjer se tudi pogoji izvedo. (95—3)

Išče se

pošten in čvrst neoženjen **pristavnik** (majer), ki je izurjen tudi v gozdarstvu ter vaje pri žagah in kupčiji z lesom in zna dobro vsaj slovenski pisati. — Pismene ponudbe naravnost pod naslovom: **Franc Kotnik v Verdu pri Vrhniki.** (63—7)

Za trgovino in krčmo

zelo pripravi lepi prostori, obstoječi iz dveh sob, jednega kleta, velike veže (v kateri je uže naprava za prodajalnice), — se dajo pod prav ugodnimi pogoji **takoj v najem.** — Hiša ima najlepšo lego, tik velike ceste v **Planini.**

(93—3)

Brata Korén.

Solicitator

slovenskega in nemškega jezika v besedi in sestavih popolnoma zmožen, dobi v mojej pisarni takoj službo. V Ptui, 21. svečana 1881.

(98—2)

Dr. J. Čuček,
odvetnik.

Posestnik žage in málina išče za kupčijo z lesom in moko enega neoženjenega

tovariša (kompanijona)

s 3000 gld., proti dobri pogodbi in zavarovanju. Kapital prinese čistega dobička 30%; natančno se izve pismeno pod napisom: **Kompanijon, Ljubljana, poste restante.** (102—2)

Umetne (640—21)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celuloidu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Izvrstno dobro

ptujsko vino

staro in novo

po 11, 12, 14, 16 gld. hektoliter brez posode ponuja

RAJMUND SADNIK
v Ptui. (90—9)

Wilhelmov

stari, izkušeni, pravi, obči

zdravilni in vodni prilep (plašter)

zoper

glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta prilep je privilegirani od Nj. rimsk. kat. veličanstva. Moč in učinek tega prilepa je posebno ugoden pri **globokih in raztrganih ranah** vsled uboda ali udara, pri **hudih ulesih, neodpravljenih bezgavkah, pri skeletnih izpuštkih, pri črvu, vnetih in oguljenih prsih, speklinah, kurjih očesih, otiskah, zmrznjenih udih, pri toku iz trganja in enakih bolečinah.**

Ta prilep pravi ima samo

lekarna **Fran Wilhelma** v Neuenkirchenu pri Dunaji.

Jedna škatljica stane **40 kr. a. v.** Menj, nego dve škatljici se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljati **1 gld. a. v.**

Imajo pa tudi:

V Ljubljani: **Peter Lassnik.**

V Gradcu J. Purgleitner, lekar; Wend. Trunkoczy, lekar. V Zagrebu Sigm. Mitlbach. (21—4)

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci in trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavljanje, osobito gnjus do jedi, kislo riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Vaše blagorodje!

10 let sem bolehal za boleznijo v želodci, ki mi je prouzročila zlatenico. Zdravniki so dejali, da sem bolan na vranici, a pomagali mi niso.

Nijsem mogel ni spati ni jesti, s kratka, jako sem bil slab. A nasvetovani življenski balzam dr. Roze mi je odstranil vso bolezen; zdaj sem zopet zdrav in močan kot mladenič.

Šukorad. (Mlada Boslava.)

F. Šembera.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naročnike, naj povsod izrečno **dr. Rozov življenski balzam** iz lekarn **B. Fragnerja** v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno **dr. Rozovega življenskega balzama.**

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca **B. Fragnerja**, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecker der Spornergasse Nr. 205—3.

V Ljubljani: **Vilj. Mayr**, lekar; **G. Piccoli**, lekar; **Jos. Svoboda**, lekar; **J. pl. Trunkoczy**, lekar. V Novem mestu: **Dom. Rizzoli**, lekar. V Kameniku: **Jos. Močnik**, lekar. V Gorici: **G. B. Pontoni**, **G. Cristofolletti**, lekarja.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo,

gotovo in izkušeno zdravilo zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne mozoljčke, črniasti tur; zoper zanohtnico ali takozvanega črva na prstih; zoper obustavljanje, otekline, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper otekline po prehlajenju in po putiki; zoper ponavljajoče se prisad v udih na nogi, v kolenih, rokah in lediji, če se noge poté in zoper kurja očesa; če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper otekline, kadar je koga pilil mrčes; zoper stare rane in take, ki se gnojé; zoper raka, ranjene noge, vnetje kože na kosteh itd.

Vsak prisad, otekline, ukoščenje, napihnenje se kmalu ozdravi; kjer se je pa pričelo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi.

V skatljicah po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. av. velj. (361—20)

Dediči **Karasinovih** nahajališč jantara dozvoljujejo si neznajati svojim p. n. kupcem, da so vsled na svojih posestvih obilno najdenega jantara ceno po velikosti celo do 80 procentov znižali.

S temi skrajno nizkimi cenami upajo utemeljeno, a z ničvrednim in zdravju škodljivim ponarejenim blagom v nevarnost postavljeno ime naravnega jantara ohraniti.

Cena zajamčenih od

naravnega jantara

izrezanih

cevk za smotke,

močnih, v elegantnih škatljicah.

Št.	Cm. dolg	preje gl.	zdaj samo gl.
I.	12	20	5.—
II.	10	16	4.—
III.	9	12	3.—
IV.	8	10	2.50
V.	7	8	2.—
VI.	6	6	1.80

Cevke za cigarete,

Št.	Cm. dolg	preje gl.	zdaj samo gl.
I.	10	15	3.—
II.	9	10	2.50
III.	8	8	2.—
IV.	7	6	1.80
V.	6	5	1.50

Za predstojajoče cene zavezujemo se skozi štiri tedne od dneva, ko se ta inserat prvič objavi, pridržujemo si pa cene pozneje eventualno zvišati.

Naročila prosimo da se pošiljajo našemu zastopniku, gospodu

W. HENN,
WIEN. (103—1)

X. Bezirk, Dampfgasse 11.

Pošilja se ali s povzetjem ali pa če se znesek pošlje.